

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1015/2022
13.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Радмиле Драгичевић Дичић, Светлане Томић Јокић, Бојане Пауновић и Милене Рашић, чланова већа, са саветником Сањом Живановић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела пореска утаја из члана 225. став 1. КЗ, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног, адвоката Данијеле Стаменковић, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Лесковцу К 290/21 од 17.11.2021. године и Вишег суда у Лесковцу Кж1 21/22 од 24.01.2022. године, у седници већа одржаној дана 13.10.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Данијеле Стаменковић, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Лесковцу К 290/21 од 17.11.2021. године и Вишег суда у Лесковцу Кж1 21/22 од 24.01.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу К 290/21 од 17.11.2021. године окривљени АА оглашен је кривим због кривичног дела пореска утаја из члана 225. став 1. КЗ за које му је изречена условна осуда тако што му је суд утврдио казну затвора у трајању од 1 (једне) године и истовремено одредио да се утврђена казна затвора неће извршити уколико окривљени у року проверавања од 2 (две) године од правноснажности пресуде не учини ново кривично дело, истовремено окривљени је осуђен на новчану казну у одређеном износу од 100.000,00 динара коју је дужан да плати у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде, а уколико окривљени новчану казну не плати у одређеном року суд ће је заменити казном затвора тако што ће за сваких започетих 1.000,00 новчане казне одредити један дан казне затвора. Истом пресудом, од окривљеног је одузета имовинска корист прибављена кривичним делом у износу од 1.775.000,00 динара, која ће бити приходована у буџет Републике Србије на име неуплаћених пореских обавеза – пореза на додату вредност, у року од једне године од правноснажности пресуде. Окривљени је обавезан на плаћање трошкова кривичног поступка ближе описаних у изреци пресуде.

Пресудом Вишег суда у Лесковцу Кж1 21/22 од 24.01.2022. године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА, и пресуда Основног суда у Лесковцу К 290/21 од 17.11.2021. године потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости благовремено је поднела бранилац окривљеног АА, адвокат Данијела Стаменковић, због повреде закона у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП без одређивања конкретне повреде закона, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде преиначи у целини тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе или побијане пресуде укине у целини или делимично првостепену пресуду и пресуду донету у поступку по редовном правном леку или само одлуку донету у поступку по редовном правном леку и предмет врати на поновно одлучивање првостепеном или другостепеном суду уз наредбу да се нови поступак одржи пред потпуно измењеним већем.

Врховни касациони суд је примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног доставио Републичком јавном тужиоцу, у складу са чланом 488. став 1. КЗ и у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет те је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

Бранилац окривљеног АА, адвокат Данијела Стаменковић, захтев за заштиту законитости подноси због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП која је општег карактера, без означавања конкретне повреде закона у смислу члана 485. став 4. ЗКП али се из образложења захтева закључује да захтев подноси због повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) и тачка 2) ЗКП у вези члана 5. КЗ.

Указујући на повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и тачка 2) ЗКП у вези члана 5. КЗ, бранилац наводи да је суд у погледу дела које је предмет оптужбе применио закон који се не може применити када је окривљеног АА огласио кривим за кривично дело пореска утаја из члана 225. став 1. КЗ. У изреци побијане првостепене пресуде, према наводима захтева, описано је да је окривљени у намери да делимично избегне плаћање пореза на додату вредност дао лажне податке о чињеницама које су од утицаја на утврђивање ове обавезе, на тај начин што је прибавио улазне рачуне са неистинитом садржином иако је знао да промет добара по наведеним рачунима није извршен, и да нису испуњени услови из члана 28. Закона о порезу на додату вредност, за одбитак претходног пореза. Из изложених навода, по мишљењу браниоца, закључује се да се не ради о законито стеченим приходима обзиром да је реч о фиктивним рачунима по којима промет није извршен, па у конкретном случају, нема једног од основних обележја бића кривичног дела пореска утаја – законито стечених прихода. Оглашавајући окривљеног АА кривим за кривично дело пореска утаја из члана 225. став 1. КЗ, суд је, према наводима захтева, учинио повреду члана 5. КЗ обзиром да је радње окривљеног правно требало квалификовати према Кривичном законнику („Службени гласник РС“ број 72/09) који је важио у време извршења кривичног дела - пореска утаја из члана 229. став 1. КЗ, а за које је суд морао да га ослободи од оптужбе јер не садржи наведено битно законско обележје тог кривичног дела.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Данијеле Стаменковић се, по оцени Врховног касационог суда, не могу прихватити као основани.

Одредбом члана 5. КЗ регулисано је временско важење кривичног законодавства тако што је у ставу 1. овог члана прописано да се на учиниоца кривичног дела примењује закон који је важио у време извршења кривичног дела, док је у ставу 2. прописано да ће се, ако је после извршења кривичног дела измењен закон, једном или више пута, применити закон који је најблажи за учиниоца.

Из списка предмета произлази да је окривљени АА правноснажно осуђен за радње које је извршио у периоду од 01.06.2017. године до 30.06.2017. године, када је на снази био Кривични законик („Службени гласник РС“, број 72/09 који се примењивао од 11.09.2009. до 28.02.2018. године).

До времена пресуђења, кривични закон је измењен тако што је кривично дело пореска утаја прописано и санкционисано одредбом члана 225. Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 94/16), којом је за предметно кривично дело прописана казна затвора од шест месеци до пет година и новчана казна, а следећом изменом Кривичног законика („Службени гласник РС“, број 35/19) за предметно кривично дело пореска утаја из члана 225. став 1. КЗ прописана је казна затвора од једне до пет година и новчана казна, коју измену услед прописивања вишег посебног законског минимума, овај суд није ценио у смислу члана 5. КЗ.

Кривично дело пореска утаја из члана 229. став 1. Кривичног законика („Службени гласник број 72/09) који се примењивао од 11.09.2009. године до 28.02.2018. године чини онај ко у намери да потпуно или делимично избегне плаћање пореза, доприноса или других прописаних дајбина, даје лажне податке о законито стеченим приходима, о предметима или другим чињеницама које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери, у случају обавезне пријаве, не пријави законито стечени приход, односно предмете или друге чињенице које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери на други начин прикрива податке који се односе на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери на други начин прикрива податке који се односе на утврђивање наведених обавеза, а износ обавезе чије се плаћање избегава прелази 150.000,00 динара.

Кривично дело пореска утаја из члана 225. став 1. Кривичног законика („Службени гласник РС“ број 94/16) који се примењивао од 01.03.2018. године до 30.11.2019. године, чини онај ко у намери да он или друго лице избегне плаћање пореза, доприноса или других прописаних дајбина, даје лажне податке о стеченим приходима, о предметима или другим чињеницама које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или ко у истој намери, у случају обавезне пријаве, не пријави стечени приход, односно предмете или друге чињенице које су од утицаја на утврђивање оваквих обавеза или у истој намери или на други начин прикрива податке који се односе на утврђивање наведених обавеза, а износ обавеза чије се плаћање избегава прелази 500.000,00 динара.

Према налажењу овог суда, иако је и за кривично дело из члана 229. КЗ („Службени гласник РС“, број 72/09) и за кривично дело из члана 225. став 1. КЗ

(„Службени гласник РС“, број 94/16) прописана иста казна шест месеци до пет година затвора, каснија измена закона је повољнија по окривљеног, односно одредба члана 225. став 1. КЗ је блажа за учиниоца.

Заузимајући овакав став, Врховни касациони суд је пошао од додатног критеријума за примену члана 5. КЗ односно висине обавезе чије се плаћање избегава, као битног обележја кривичног дела пореска утаја, а све имајући у виду да је за кривично дело из члана 225. став 1. КЗ („Службени гласник РС“ број 94/16), прописано да износ обавезе чије се плаћање избегава прелази 500.000,00 динара, док је за кривично дело из члана 229. став 1. КЗ („Службени гласник РС“, број 72/09) прописано да износ обавезе чије се плаћање избегава прелази 150.000,00 динара.

Према стању у списима, окривљени АА је правноснажном пресудом оглашен кривим што је у периоду 01.06.2017. године до 30.06.2017. године, у Лесковцу, у стању урачунљивости, свестан свога дела и његове забрањености, чије извршење је хтео, као одговорно лице привредног друштва „Лескохем“ доо, матични број 21162051, у намери да делимично избегне плаћање пореза на додату вредност, дао лажне податке о чињеницама које су од утицаја за утврђивање ове обавезе, а износ обавезе чије плаћање је избегнуто износи 1.775.000,00 динара, на тај начин што је прибавио улазне рачуне који су ближе означени у изреци пресуде, са неистинитом садржином да је од привредног друштва „Прима Град“ Ниш, набавио добра укупне вредности 10.650.000,00 динара, са исказаним ПДВ по општој стопи од 20%, у укупном износу од 1.775.000,00 динара те иако је знао да промет добара по наведеним рачунима није извршен и да нису испуњени услови из члана 28. Закона о порезу на додату вредност за одбитак претходног пореза, окривљени је наведене рачуне предао на књижење као истините и у поднетој пореској пријави пореза на додату вредност за период од 01.06.2017. до 30.06.2017. године исказао претходни ПДВ по наведеним рачунима, у укупном износу од 1.775.000,00 динара, на који начин је поступио противно члану 27, 28, 37. став 1. тачка 4), 49. и 51. Закона о порезу на додату вредност и избегао да обрачуна, пријави и плати порез на додату вредност у износу од 1.775.000,00 динара.

У претходно описаним радњама окривљеног АА, по налажењу Врховног касационог суда, стичу се сва субјективна и објективна обележја кривичног дела пореска утаја, а како износ обавезе чије плаћање је окривљени избегао прелази износ од 500.000,00 динара, то су радње окривљеног нижестепени судови правилно квалификовали као кривично дело пореска утаја из члана 225. став 1. КЗ с тим да су у побијаним пресудама пропустили да наведу да је реч о Закону о изменама и допунама Кривичног законика објављеним у „Службеном гласнику РС“, број 94/16.

Према томе, у конкретном случају примењен је блажи закон када је окривљени АА оглашен кривим за кривично дело пореска утаја из члана 225. став 1. КЗ („Службени гласник РС“, број 94/16) који је због прописивања вишег износа обавезе чије се плаћање избегава, као битног обележја овог кривичног дела, блажи за учиниоца од одредбе члана 229. став 1. КЗ која је важила у време извршења кривичног дела.

Врховни касациони суд је имао у виду да из списка предмета произилази да је привредно друштво „Лескохем“ доо Лесковац, регистровано у Агенцији за привредне регистре и да је у периоду од 01.06.2017. године до 30.06.2017. године, окривљени АА био оснивач, директор и власник наведеног привредног друштва са уделом од 100%. Сходно томе, овај суд налази да је окривљени извршилац кривичног дела као обвезник

плаћања пореза у својству власника и директора привредног друштва „Лескохем“ доо Лесковац, које је у инкриминисаном периоду уредно регистровано и пословало, и самим тим остваривало законите приходе, из ког разлога Врховни касациони суд супротне наводе захтева у погледу законитости стечених прихода као обележја кривичног дела из члана 225. став 1. КЗ, оцењује као неосноване.

Сходно свему изнетом, Врховни касациони суд налази да су у изреци побијане првостепене пресуде садржана сва битна обележја кривичног дела у питању и да је примењен блажи закон, па су супротни наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) КЗ, оцењени као неосновани.

Бранилац окривљеног у захтеву за заштиту законитости наводи да је од окривљеног незаконито и неосновано одузета имовинска корист у кривичном поступку на основу члана 91. и 92. КЗ, чиме бранилац, иако је у захтеву не означава, указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП.

Међутим, иако повреда кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, представља законом дозвољен разлог за подношење овог ванредног правног лека у смислу члана 485. став 4. ЗКП, бранилац у даљим наводима захтева износи да је нејасно на који начин је суд дошао до закључка да је окривљени имовинску корист задржао за себе, а поред тога и да суд није извео ни један доказ из ког би се утврдила имовина привредног друштва, њено увећање или умањење и пренос имовине на друго лице, што су, по мишљењу браниоца, околности које је суд требао да утврди.

Изложеним наводима бранилац окривљеног суштински оспорава оцену изведених доказа и чињенично стање утврђено побијаним пресудама, на који начин указује на повреду закона из члана 440. ЗКП, док осталим наводима захтева да је другостепени суд био дужан да браниоца и окривљеног обавести о дану и часу одржавања седнице, указује на повреду закона из члана 511. став 1. у вези члана 447. став 2. ЗКП.

Врховни касациони суд се није упуштао у разматрање изнетих навода захтева којима се указује на повреду закона из члана 440. ЗКП и члана 511. став 1. у вези члана 447. став 2. ЗКП, обзиром да наведене повреде закона нису разлози у оквиру повреда наведених у члану 485. став 4. ЗКП, због којих окривљени преко браниоца може поднети захтев за заштиту законитости.

Из изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама није учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, на коју се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Данијеле Стаменковић, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1 ЗКП, одлучио као у изреци пресуде и захтев одбио као неоснован.

**Записничар-саветник
Сања Живановић, с.р.**

**Председник већа-судија
Биљана Синановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић